Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. julija 2020 *

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 650/2012 – Področje uporabe – Pojem ‚dedovanje s čezmejnimi posledicami' – Pojem ‚običajno prebivališče zapustnika' – Člen 3(2) – Pojem ‚sodišče' – Uporaba pravil o sodni pristojnosti za notarje – Člen 3(1)(g) in (i) – Pojma ‚odločba' in ‚javna listina' – Členi 5, 7 in 22 – Dogovor o izbiri sodišča in prava, ki se uporablja za dedovanje – Člen 83(2) in (4) – Prehodne določbe"

V zadevi C-80/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče, Litva) vložilo z odločbo z dne 17. januarja 2019, ki je na Sodišče prispela 4. februarja 2019, v postopku, ki ga je sprožil

E. E.

ob udeležbi

Kauno miesto 4-ojo notaro biuro notarė Virginija Jarienė,

K.-D. E.,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, M. Safjan, L. Bay Larsen, sodnika, C. Toader (poročevalka), sodnica, in N. Jääskinen, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 16. januarja 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za litovsko vlado V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, V. Vasiliauskienė in K. Dieninis, agenti,

– za češko vlado M. Smolek, J. Vláčil in A. Kasalická, agenti,

– za špansko vlado S. Jiménez García, J. Rodríguez de la Rúa Puig in S. Centeno Huerta, agenti,

– za madžarsko vlado M. Z. Fehér in D. R. Gesztelyi, agenta,

* Jezik postopka: litovščina.

– za avstrijsko vlado J. Schmoll in G. Hesse, agenta,

– za Evropsko komisijo M. Wilderspin in S. L. Kalėda, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. marca 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(1)(g) in (i) ter (2), prvi pododstavek, členov 4, 5, 7, 22 in 59 ter področja uporabe Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107 ter popravka v UL 2012, L 344, str. 3 in UL 2013, L 60, str. 140).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka, ki ga je E. E. po smrti svoje matere v Nemčiji sprožil za to, da bi notarka s sedežem v Kaunasu (Litva) izdala potrdilo o dedovanju.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah 1, 7, 20, od 22 do 24, 29, 32, 37, 39, 59, 61 in 67 Uredbe št. 650/2012 je navedeno:

„(1) Unija si je zastavila cilj ohranjanja in razvijanja območja svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Za postopno vzpostavitev takega območja bo Unija sprejela ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti kadar je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga.

[…]

(7) Pravilno delovanje notranjega trga bi bilo treba omogočiti z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. […]

[…]

(20) Ta uredba bi morala upoštevati različne sisteme za urejanje dednih zadev, ki se uporabljajo v državah članicah. Zato bi moral imeti izraz ‚sodišče' v tej uredbi širok pomen, tako da se ne bi nanašal le na sodišča v pravem pomenu besede, ki izvajajo sodno funkcijo, temveč tudi na notarje ali matične urade v nekaterih državah članicah, ki v nekaterih dednih zadevah tako kot sodišča izvajajo sodno funkcijo, ter v nekaterih državah članicah na notarje in pravne strokovnjake, ki v določenih dednih zadevah izvajajo sodno funkcijo na podlagi prenosa pooblastil s strani sodišča. Za vsa sodišča, kot so opredeljena v tej uredbi, bi morala veljati pravila o pristojnosti iz te uredbe. Nasprotno pa izraz ‚sodišče' ne bi smel vključevati izvensodnih organov držav članic, ki so po nacionalnem pravu pooblaščeni za obravnavanje dednih zadev, kot so notarji v večini držav članic, v katerih navadno ne izvajajo sodne funkcije.

[…]

(22) Listine, ki jih notarji izdajo v dednih zadevah v državah članicah, bi morale biti v obtoku v skladu s to uredbo. Kadar notarji izvajajo sodno funkcijo, zanje veljajo pravila o pristojnosti, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb. Kadar notarji ne izvajajo sodne funkcije, zanje ne veljajo pravila o pristojnosti, javne listine, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o javnih listinah.

(23) Zaradi vse večje mobilnosti evropskih državljanov bi bilo treba zaradi zagotovitve pravilnega delovanja pravosodja v Evropski uniji in zagotovitve obstoja resnične navezne okoliščine med dedovanjem in državo članico, v kateri se izvaja pristojnost, v tej uredbi določiti, da mora biti splošna navezna okoliščina za določitev pristojnosti in tudi prava, ki se uporablja, običajno prebivališče zapustnika v trenutku njegove smrti. Da bi se določilo običajno prebivališče, bi moral organ, ki obravnava dedovanje, oceniti vse okoliščine življenja zapustnika v letih pred njegovo smrtjo in ob njegovi smrti, pri čemer bi moral upoštevati vsa pomembna dejstva, zlasti kako dolgo in kako pogosto je zapustnik bival v zadevni državi, pa tudi pod kakšnimi pogoji in zakaj je tam bival. Tako določeno običajno prebivališče bi moralo izkazovati posebej tesno in trdno povezavo z zadevno državo, upoštevajoč posebne cilje te uredbe.

(24) V nekaterih primerih se lahko izkaže, da je določitev običajnega prebivališča zapustnika zapletena. Do takšnega primera bi lahko zlasti prišlo, če je zapustnik iz poklicnih ali ekonomskih razlogov odšel delat v tujino, lahko tudi za dalj časa, vendar je ohranil tesno in trdno povezavo z državo izvora. V takšnem primeru se glede na okoliščine lahko šteje, da ima zapustnik še vedno običajno prebivališče v svoji državi izvora, ki je še vedno središče interesov njegove družine in kjer se je odvijalo njegovo družabno življenje. Do drugih zapletenih primerov bi lahko prišlo, če je zapustnik izmenično živel v več državah ali potoval iz ene države v drugo, ne da bi se v kateri stalno naselil. Če je bil zapustnik državljan ene od teh držav ali je imel vse glavno premoženje v eni od teh držav, bi bilo lahko njegovo državljanstvo ali kraj, kjer se premoženje nahaja, poseben dejavnik v skupni oceni vseh dejanskih okoliščin.

[…]

(29) Če je sodišče začelo postopek dedovanja po uradni dolžnosti, kar je primer v nekaterih državah članicah, bi moralo to sodišče končati postopek, če se stranke dogovorijo, da bodo dedovanje sporazumno uredile zunaj sodišča v državi članici, katere pravo je bilo izbrano. Če sodišče postopka ni začelo po uradni dolžnosti, ta uredba ne bi smela preprečevati strankam, da dedovanje sporazumno uredijo zunaj sodišča (na primer pri notarju) v državi članici, ki so jo izbrale, če je to mogoče po pravu te države članice. To bi moralo veljati, tudi če pravo, ki se uporablja za dedovanje, ni pravo te države članice.

[…]

(32) Da bi olajšali položaj dedičev in volilojemnikov, ki nimajo običajnega prebivališča v državi članici, v kateri se obravnava ali se bo obravnavalo dedovanje, bi morala ta uredba vsem osebam, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, dajo izjave o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali omejitvi svoje odgovornosti za zapustnikove dolgove, omogočiti, da dajo takšne izjave v obliki, določeni s pravom države, v kateri imajo običajno prebivališče, pred sodišči te države članice. To ne bi smelo pomeniti, da takšnih izjav ni mogoče dati pred drugimi organi v tej državi članici, ki so v skladu z nacionalnim pravom pristojni za sprejemanje izjav. Osebe, ki se bodo odločile za možnost, da dajo izjavo v državi članici, v kateri imajo običajno prebivališče, bi morale sodišče ali organ, ki obravnava ali bo obravnaval dedovanje, same obvestiti o obstoju takšnih izjav v roku, ki ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje.

[…]

(37) Da bi državljani ob upoštevanju načela pravne varnosti lahko uživali ugodnosti, ki jih ponuja notranji trg, bi jim moralo biti na podlagi te uredbe vnaprej jasno, katero pravo se bo uporabljalo za dedovanje po njih. Uvesti bi bilo treba harmonizirana kolizijska pravila, da bi se preprečilo nasprotujoče si izide. Glavno pravilo bi moralo zagotoviti, da je dedovanje urejeno s predvidljivim pravom, s katerim je tesno povezano. Zaradi pravne varnosti in da bi preprečili razdrobljenost zapuščine, bi moralo to pravo urejati celotno dedovanje, torej vse premoženje, ki sestavlja zapuščino, ne glede na to, za kakšno premoženje gre, in ne glede na to, ali se premoženje nahaja v drugi državi članici ali v tretji državi.

[…]

(39) Izbira prava bi se morala izrecno navesti v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti ali pa izhajati iz določil takšnega razpolaganja. Lahko bi se štelo, da je izbira prava izražena, če je na primer zapustnik v razpolaganju navedel točno določene določbe iz prava države, katere državljan je, ali je kako drugače omenil to pravo.

[…]

(59) Glede na splošni cilj te uredbe, ki je vzajemno priznavanje odločb, izdanih v državah članicah v dednih zadevah ne glede na to, ali so bile takšne odločbe izdane v pravdnem ali nepravdnem postopku, bi bilo treba v tej uredbi določiti pravila o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb, podobna tistim iz drugih instrumentov Unije s področja pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah.

[…]

(61) Javne listine bi morale imeti v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke. Pri določanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici ali njenih najbolj primerljivih učinkov bi bilo treba upoštevati vrsto in obseg dokazne moči javne listine v državi članici izvora. Zato bo dokazna moč javne listine v drugi državi članici odvisna od prava države članice izvora.

[…]

(67) Za hitro, nemoteno in učinkovito urejanje dedovanja s čezmejnimi posledicami v Evropski uniji bi moral imeti dediči, volilojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine možnost, da zlahka dokažejo svoj status in/ali uveljavlja svoje pravice in pooblastila v drugi državi članici, na primer v državi članici, v kateri je zapuščina. […]“

4 Člen 1 Uredbe št. 650/2012, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta uredba se uporablja v zadevah dedovanja. Ne uporablja pa se v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.“

5 Člen 3(1)(g) in (i) ter (2) navedene uredbe določa:

„1. V tej uredbi:

[…]

(g) ‚odločba‘ pomeni vsako odločbo v dednih zadevah, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana, vključno s sklepom sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka;

[…]

(i) ‚javna listina‘ pomeni listino v dedni zadevi, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost:
   i) se nanaša na podpis in vsebino javne listine, ter
   ii) jo je ugotovil javni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora.“

2. V tej uredbi izraz ‚sodišče‘ pomeni vsak sodni organ ter vse druge organe in pravne strokovnjake, pristojne za dedne zadeve, ki izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, če ti drugi organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstva glede svoje nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja in so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri delujejo:

(a) lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve s strani tega organa ter

(b) imajo podobno veljavo in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve.

Države članice v skladu s členom 79 uradno obvestijo Komisijo o drugih organih in pravnih strokovnjakih iz prvega pododstavka.“

6 Člen 4 Uredbe št. 650/2012 v poglavju II te uredbe, naslovljenem „Splošna pristojnost“, določa:

„Sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, so pristojna za odločanje o celotnem dedovanju.“

7 Člen 5 te uredbe, naslovljen „Dogovor o izbiri sodišča“, določa:

„1. Če je pravo, ki ga je zapustnik izbral za urejanje dedovanja po njem v skladu s členom 22, pravo države članice, se zadevne stranke lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanjih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče oziroma sodišča te države članice.

2. Takšen dogovor o izbiri sodišča se sklene v pisni obliki, je datiran in podpisan s strani zadevnih strank. Komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis sporazuma, so enakovredne pisni obliki.“

8 Člen 7 navedene uredbe, naslovljen „Pristojnost v primeru izbire prava“, določa:

„Sodišča države članice, katere pravo je zapustnik izbral v skladu s členom 22, so pristojna za odločanje o dedovanju, če:

[…]

(b) so se stranke postopka v skladu s členom 5 dogovorile, da bodo prenesle pristojnost na sodišče ali sodišča te države članice, ali

(c) so stranke postopka izrecno sprejele pristojnost sodišča, ki je začelo postopek.“

9 Člen 13 te uredbe določa:

„Poleg sodišča, ki je pristojno za odločanje o dedovanju v skladu s to uredbo, so sodišča države članice običajnega prebivališča katere koli osebe, ki lahko po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pred sodiščem poda izjavo o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali o odpovedi dediščini, volilu ali

nujnemu deležu ali izjavo o omejitvi odgovornosti zadevne osebe za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine, pristojna sprejeti takšno izjavo, če se po pravu te države članice takšne izjave lahko dajo pred sodiščem.“

10 Člen 21 Uredbe št. 650/2012 v poglavju III te uredbe, naslovljenem „Splošno pravilo“, določa:

„1. Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče.

2. Če je izjemoma iz vseh okoliščin zadeve jasno, da je bil zapustnik ob smrti očitno tesneje povezan z državo, ki ni država, katere pravo bi se uporabljalo v skladu z odstavkom 1, je pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo te druge države.“

11 Člen 22 te uredbe, naslovljen „Izbira prava“, v odstavkih 1 in 2 določa:

1. Oseba lahko za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.

Oseba, ki ima več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od držav, katerih državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti.

2. Izbira prava se izrecno navede v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti, ali pa jasno izhaja iz določil takšnega razpolaganja.“

12 V členu 28 navedene uredbe je določeno:

„Izjava o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža oziroma odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu oziroma izjava o omejitvi odgovornosti osebe, ki da izjavo, je veljavna glede oblike, če je v njihova oblika skladu z zahtevami:

[…]

(b) prava države, v kateri ima oseba, ki da izjavo, običajno prebivališče.“

13 Člen 59 Uredbe št. 650/2012 določa:

„1. Javna listina, ki je bila uradno sestavljena v eni od držav članic, ima v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke, če to ni v očitnem nasprotju z javnim redom zadevne države članice.

Oseba, ki želi uporabiti javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je sestavil javno listino v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, sprejet po svetovalnem postopku iz člena 81(2), v katerem opiše dokazno moč javne listine v državi članici izvora.

[…]“

14 Člen 60(1) te uredbe določa:

„Javna listina, ki je izvršljiva v državi članici izvora, se razglasi za izvršljivo v drugi državi članici na podlagi zahteve, ki jo vloži zainteresirana stranka po postopku iz členov 45 do 58.“

15 Člen 64 navedene uredbe določa:

„[Evropsko] [p]otrdilo [o dedovanju] se izda v državah članicah, katerih sodišča so pristojna v skladu s členom 4, členom 7, členom 10 ali členom 11. Organ izdajatelj je:

(a) sodišče, kot je opredeljeno v členu 3(2), ali

(b) drug organ, ki je po nacionalnem pravu pristojen za obravnavanje dednih zadev."

16 Člen 83 te uredbe, naslovljen „Prehodne določbe", določa:

„1. Ta uredba se uporablja za dedovanje po osebah, ki umrejo na ali po 17. avgustu 2015.

2. Če je zapustnik pravo, ki se uporablja za dedovanje po njem, izbral pred 17. avgustom 2015, se ta določitev šteje za veljavno, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III ali če je veljavna po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času izbire v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel.

[…]

4. Če je bilo razpolaganje za primer smrti napravljeno pred 17. avgustom 2015 v skladu s pravom, ki bi ga zapustnik lahko izbral v skladu s to uredbo, se šteje, da je bilo to pravo izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje."

Litovsko pravo

Civilni zakonik

17 Člen 5.4 Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (civilni zakonik Republike Litve) določa:

„1. Kraj uvedbe dedovanja je kraj zadnjega prebivališča zapustnika (člen 2(12) tega zakonika).

2. Če oporočitelj ni imel stalnega prebivališča, se za kraj uvedbe dedovanja šteje:

(1) kraj, kjer je oporočitelj živel večino časa zadnjih šest mesecev pred svojo smrtjo;

(2) če je oporočitelj živel v več krajih, se za kraj uvedbe dedovanja šteje kraj, kjer je oporočitelj imel prevladujoče ekonomske ali osebne interese (kraj, kjer je premoženje ali večina premoženja, če je premoženje v več krajih; kraj prebivanja zakonca, s katerim je bil oporočitelj v zakonski zvezi zadnjih šest mesecev pred svojo smrtjo, ali kraj prebivanja otroka, ki je prebival skupaj z oporočiteljem).

(3) Če kraja prebivanja oporočitelja ni mogoče določiti glede na okoliščine, navedene v odstavkih 1 in 2 tega člena, se lahko kraj uvedbe dedovanja določi glede na državljanstvo oporočitelja, glede na njegovo registracijo, kraj registracije vozil v njegovi lasti in glede na druge okoliščine.

(4) V primeru spora lahko kraj uvedbe dedovanja na predlog zainteresiranih strani ob upoštevanju vseh okoliščin določi sodišče."

18 Člen 5.66 navedenega zakonika določa, da lahko zakoniti ali oporočni dediči pri notarju v kraju uvedbe dedovanja vložijo zahtevo za izdajo potrdila o dedovanju (v nadaljevanju: potrdilo o dedovanju).

Zakonik o civilnem postopku

19 Člen 444 Civilinio proceso kodeksas (zakonik o civilnem postopku) določa:

„1. Sodišče ugotavlja dejstva, iz katerih izvira nastanek, sprememba ali prenehanje osebnih ali premoženjskih pravic oseb.

2. Sodišče obravnava zadeve

[…]

(8) ki se nanašajo na sprejem dediščine in določitev dejanskega kraja uvedbe dedovanja“.

20 V skladu s členom 511 navedenega zakonika se lahko notarska storitev ali odklonitev izvršitve notarske storitve izpodbija. Tožba se lahko vloži pri okrožnem sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer dela zadevni notar.

Zakon o notariatu

21 Člen 1 Lietuvos Respublikos notariato įstatymas (zakon o notariatu Republike Litve, v nadaljevanju: zakon o notariatu) določa:

„Institucija notarja zajema vse notarje, ki imajo v skladu s tem zakonom pravico, da zakonito ugotavljajo nesporne subjektivne pravice ter pravna dejstva v zvezi s fizičnimi in pravnimi osebami ter zagotavljajo varstvo pravnih interesov teh oseb in države“.

22 V skladu s členom 2 tega zakona notarje imenuje in razreši minister za pravosodje.

23 Člen 12 navedenega zakona, naslovljen „Neodvisnost notarjev“, določa, da notarji izvajajo svoja pooblastila, ne da bi nanje vplivale institucije državne oblasti in uprave, in so vezani samo na zakon.

24 Notarji v skladu s členom 26 istega zakona med drugim izdajajo potrdila o dedovanju. Šteje se, da so dejstva, navedena v listinah, ki jih overi notar, dokazana in jih ni treba dokazovati, dokler se te listine v skladu s pogoji, določenimi z zakonom, ne razglasijo za neveljavne.

25 V skladu s členom 41 zakona o notariatu lahko oseba, ki meni, da je izvršitev notarske storitve ali odklonitev izvršitve notarske storitve, neupravičena, to izpodbija pred sodiščem.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

26 E. E. je litovski državljan. Njegova mati, prav tako litovska državljanka, je sklenila zakonsko zvezo s K.-D. E., nemškim državljanom, in spremenila svoje prebivališče, da bi skupaj z E. E. živela pri svojem možu v Nemčiji. Dne 4. julija 2013 je pri notarki, katere pisarna je v mestu Garliava (Litva), sestavila oporoko, v kateri je kot dediča vsega svojega premoženja navedla svojega sina.

27 Ob smrti matere E. E., do katere je prišlo v Nemčiji, je bila nepremičnina, in sicer stanovanje v Kaunasu, vpisana na ime zapustnice. E. E. je 17. julija 2017 pri notarki s sedežem v Kaunasu vložil predlog za uvedbo zapuščinskega postopka in zahtevo za izdajo potrdila o dedovanju.

28 Ta notarka je 1. avgusta 2017 zavrnila izdajo navedenega potrdila, ker bi se moralo po njenem mnenju šteti, da je običajno prebivališče zapustnice v smislu člena 4 Uredbe št. 650/2012 v Nemčiji.

29 E. E. je to odklonitev izpodbijal pri Kauno apylinkės teismas (okrajno sodišče v Kaunasu, Litva). To sodišče je z odločbo 29. januarja 2018 predlogu tožeče stranke ugodilo, ker zapustnica ni prekinila svojih povezav z Litvo.

30 Notarka, ki je odločala o predlogu E. E., je zoper to odločbo vložila pritožbo pri Kauno apygardos teismas (okrožno sodišče v Kaunasu, Litva). V okviru tega postopka je E. E. predlagal, naj se v spis vloži izjava K.-D. E., s katero je ta potrdil, da nima zahtevkov glede zapuščine zapustnice in da se strinja s pristojnostjo litovskih sodišč, saj noben zapuščinski postopek ni bil začet v Nemčiji.

31 To sodišče je z odločbo z dne 26. aprila 2018 izpodbijano odločitev razveljavilo in zavrnilo predlog E. E., ki je pri Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče, Litva) vložil kasacijsko pritožbo.

32 V teh okoliščinah je Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče, Litva) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba položaj, kakršen je obravnavani – v katerem je litovska državljanka, katere običajno prebivališče je bilo na dan njene smrti morda v drugi državi članici, vendar pa nikoli ni pretrgala vezi s svojo domovino, in ki je pred svojo smrtjo med drugim v Litvi napisala oporoko in pustila vse svoje premoženje svojemu dediču, litovskemu državljanu, ob uvedbi dedovanja pa je bilo ugotovljeno, da je celotna zapuščina obsegala nepremičnino, ki je samo v Litvi, državljan te druge države članice, ki je preživeli zakonec, pa je nedvomno izrazil svojo namero, da se odpoveduje vsem zahtevkom do zapuščine umrle osebe, se ni udeležil sodnega postopka, ki se je začel v Litvi, in je privolil v pristojnost litovskih sodišč ter uporabo litovskega prava – obravnavati kot dedovanje s čezmejnimi posledicami v smislu Uredbe št. 650/2012 in je zanj treba uporabiti to uredbo?

2. Ali je treba litovskega notarja, ki uvede zapuščinski postopek, izda potrdilo o dedovanju ter izvrši druga potrebna opravila, da lahko dedič uveljavlja svoje pravice, šteti za ‚sodišče‘ v smislu člena 3(2) Uredbe št. 650/2012, pri čemer je treba upoštevati dejstvo, da pri svoji dejavnosti notarji upoštevajo načeli nepristranskosti in neodvisnosti, da njihove odločitve zavezujejo njih same ali pravosodne organe, njihova dejanja pa so lahko predmet sodnega postopka?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, ali je treba potrdila o dedovanju, ki jih izdajo litovski notarji, šteti za odločbe v smislu člena 3(1)(g) Uredbe št. 650/2012 in je zato treba določiti pristojnost za namene njihove izdaje?

4. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen, ali je treba določbe členov 4 in 59 Uredbe št. 650/2012 (skupaj ali posebej, vendar ne omejeno na ta člena) razlagati tako, da imajo litovski notarji pravico izdati potrdila o dedovanju, ne da bi upoštevali splošna pravila o pristojnosti, in da se bodo taka potrdila štela za javne listine, ki imajo pravne posledice tudi v drugih državah članicah?

5. Ali je treba člen 4 Uredbe št. 650/2012 ali druge njene določbe razlagati tako, da je običajno prebivališče umrle osebe mogoče določiti samo v eni državi članici?

6. Ali je treba določbe členov 4, 5, 7 in 22 Uredbe št. 650/2012 (skupaj ali posebej, vendar ne omejeno na te člene) razlagati in uporabiti tako, da je treba v tej zadevi glede na dejstva, opisana v prvem vprašanju, ugotoviti, da sta se zadevni stranki strinjali, da so pristojna sodišča v Litvi in da je treba uporabiti litovsko pravo?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in peto vprašanje

33 Predložitveno sodišče s prvim in petim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba Uredbo št. 650/2012 razlagati tako, da položaj, v katerem je bil zapustnik državljan države članice in je na dan svoje smrti prebival v drugi državi članici, ampak ni prekinil povezav s prvo od teh držav članic, spada pod pojem „dedovanje s čezmejnimi posledicami“, in ali je treba v takem položaju zadnje običajno prebivališče zapustnika v smislu te uredbe določiti le v eni državi članici.

34 Uvodoma je treba navesti, da je bila Uredba št. 650/2012 sprejeta na podlagi člena 81(2) PDEU, ki se nanaša le na civilne zadeve s čezmejnimi posledicami.

35 V skladu z uvodnima izjavama 1 in 7 te uredbe, je njen cilj med drugim pravilno delovanje notranjega trga z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami. V skladu z uvodno izjavo 67 te uredbe je njen namen hitro, nemoteno in učinkovito urejanje dedovanja s čezmejnimi posledicami.

36 Za opredelitev, ali ima neko dedovanje navedene posledice in zato spada na področje uporabe Uredbe št. 650/2012, je treba, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 34 sklepnih predlogov, ugotoviti, prvič, državo članico običajnega prebivališča zapustnika v času njegove smrti in, drugič, ali je mogoče to prebivališče določiti v drugi državi članici, ker obstaja neki drug element glede dedovanja v državi članici, ki ni država zadnjega običajnega prebivališča zapustnika.

37 V zvezi s tem je treba navesti, da čeprav nobena določba Uredbe št. 650/2012 ne opredeljuje pojma „običajno prebivališče zapustnika v času njegove smrti“ v smislu te uredbe, so koristne navedbe v njenih uvodnih izjavah 23 in 24.

38 V skladu z uvodno izjavo 23 te uredbe bi moral organ, ki obravnava dedovanje, določiti običajno prebivališče zapustnika, in v ta namen upoštevati tako dejstvo, da je splošna navezna okoliščina običajno prebivališče zapustnika v trenutku njegove smrti, kot tudi vse okoliščine življenja zapustnika v letih pred njegovo smrtjo in ob njegovi smrti, pri čemer bi moral upoštevati vsa pomembna dejstva, zlasti kako dolgo in kako pogosto je zapustnik bival v zadevni državi, pa tudi pod kakšnimi pogoji in zakaj je tam bival. Tako določeno običajno prebivališče bi moralo izkazovati posebej tesno in trdno povezavo z zadevno državo.

39 V zvezi s tem so v uvodni izjavi 24 navedene uredbe navedeni različni primeri, v katerih je določitev običajnega prebivališča zapletena. Tako je v zadnjem stavku te uvodne izjave navedeno, da če je bil zapustnik državljan ene od teh držav ali je imel vse glavno premoženje v eni od teh držav, bi bilo lahko njegovo državljanstvo ali kraj, kjer se premoženje nahaja, poseben dejavnik v skupni oceni vseh dejanskih okoliščin, če je zapustnik iz poklicnih ali ekonomskih razlogov odšel delat v tujino, lahko tudi za dalj časa, vendar je ohranil tesno in trdno povezavo z državo izvora.

40 Iz tega izhaja, da mora organ, ki obravnava dedovanje, zapustnikovo običajno prebivališče s presojo vseh okoliščin zadeve določiti v eni sami državi članici.

41 Kot je v bistvu navedel generalni pravobranilec v točki 42 sklepnih predlogov in kot je razvidno iz sodne prakse Sodišča, bi razlaga določb Uredbe št. 650/2012, v skladu s katero bi bilo mogoče običajno prebivališče zapustnika v trenutku njegove smrti določiti v več državah članicah, pripeljala do razdrobljenosti zapuščine, glede na to, da je navedeno prebivališče merilo za uporabo splošnih pravil iz členov 4 in 21 te uredbe, v skladu s katerimi sta tako pristojnost sodišč za odločanje o celotnem dedovanju, kot tudi pravo, ki se uporablja v skladu z navedeno uredbo, katere namen je ureditev

celotnega dedovanja, določena glede na to prebivališče. Zato ta razlaga ne bi bila v skladu s cilji iste uredbe (glej v tem smislu sodbi z dne 12. oktobra 2017, Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, točka 57, in z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, točke od 53 do 55).

42 Poleg tega je treba presoditi, ali je dedovanje čezmejno, ker obstaja neki drug element glede dedovanja v državi, ki ni država zadnjega običajnega prebivališča zapustnika.

43 V zvezi s tem je treba navesti, da je Sodišče razsodilo, da ima dedovanje čezmejne posledice, kadar obsega premoženje, ki je v več državah članicah in zlasti v državi, ki ni država zadnjega prebivališča zapustnika (glej v tem smislu sodbo z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, točka 32). Poleg tega se Uredba št. 650/2012 neizčrpno nanaša na druge okoliščine, ki lahko pokažejo na obstoj dedovanja, ki vključuje več držav članic.

44 Kot je v bistvu generalni pravobranilec navedel v točki 65 sklepnih predlogov, je mogoče na podlagi sklenjenega kroga indicev, kot so ti iz uvodnih izjav 23 in 24 Uredbe št. 650/2012 ter na katere se nanašata zlasti točki 38 in 39 te sodbe, s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, ugotoviti, da dedovanje s čezmejnimi posledicami, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, spada na področje uporabe Uredbe št. 650/2012.

45 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na prvo in peto vprašanje odgovoriti, da je treba Uredbo št. 650/2012 razlagati tako, da položaj, v katerem zapustnik, državljan države članice, na dan svoje smrti prebiva v drugi državi članici, vendar ni prekinil svojih povezav s prvo od teh držav članic, v kateri je premoženje, ki sestavlja njegovo zapuščino, medtem ko imajo njegovi dediči prebivališče v obeh državah članicah, spada pod pojem „dedovanje s čezmejnimi posledicami“. Zadnje običajno prebivališče zapustnika v smislu te uredbe mora organ, ki obravnava dedovanje, določiti v eni sami od navedenih držav članic.

Drugo vprašanje

46 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(2) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da je litovske notarje mogoče šteti za „sodišča“ v smislu te uredbe.

47 V skladu s členom 3(2), prvi pododstavek, Uredbe št. 650/2012 nesodni organi ali pravni strokovnjaki, pristojni za dedne zadeve, spadajo pod pojem „sodišče“ v smislu te določbe, kadar izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, če ti zagotavljajo jamstva glede svoje nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja ter so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri delujejo, lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve tega organa ter imajo podobno veljavo in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve.

48 Poleg tega je iz uvodne izjave 20 Uredbe št. 650/2012 razvidno, da bi moral imeti pojem „sodišče“ v okviru te uredbe širok pomen, ki bi zajemal tudi notarje, kadar izvajajo sodno funkcijo v nekaterih dednih zadevah.

49 Pojasniti je še treba, da to, da država članica v skladu s členom 3(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 650/2012 ni podala uradnega obvestila o tem, da notarji izvajajo sodno funkcijo, ni odločilno za opredelitev teh notarjev kot „sodišče“ (sodba z dne 23. maja 2019, WB, C-658/17, EU:C:2019:444, točka 64).

50 Opozoriti je treba tudi, da Uredba št. 650/2012 v členu 3(2) natančno določa, da pojem „sodišče“ v smislu te uredbe ne zajema le sodnih organov, ampak tudi vse druge organe in pravne strokovnjake, pristojne za dedne zadeve, ki izvajajo sodno funkcijo in ki izpolnjujejo pogoje iz te določbe (sodba z dne 23. maja 2019, WB, C-658/17, EU:C:2019:444, točka 40).

51 Sodišče je v zvezi s tem že navedlo, da organ izvaja sodno funkcijo, če bi lahko bil pristojen v primeru spora v dednih zadevah. To merilo se uporablja ne glede na pravdno ali nepravdno naravo postopka izdaje potrdila o dedovanju (sodba z dne 23. maja 2019, WB, C-658/17, EU:C:2019:444, točka 56).

52 V obravnavani zadevi pa je treba ugotoviti, da imajo litovski notarji v skladu s členom 1 zakona o notariatu pravico, da zakonito ugotavljajo nesporne subjektivne pravice.

53 Kaže, da iz tega izhaja, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 81 sklepnih predlogov, da litovski notar ni pristojen za odločanje o vprašanjih, ki so med strankama sporna, in da ne more ugotavljati dejstev, ki niso jasna in očitna, niti odločati o spornih dejstvih.

54 Zato je treba ob preverjanjih, ki jih opravi predložitveno sodišče, ugotoviti, da to, da litovski notarji izdajo nacionalno potrdilo o dedovanju, ni izvajanje sodne oblasti.

55 Toda glede na besedilo člena 3(2) Uredbe št. 650/2012 lahko status „sodišča“ v smislu te določbe izhaja tudi iz dejstva, da v njej navedeni organi in strokovnjaki delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod njegovim nadzorom. Predložitveno sodišče mora preveriti, ali je tako v primeru litovskih notarjev, kadar izdajo nacionalno potrdilo o dedovanju.

56 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(2) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da litovski notarji pri izdaji nacionalnega potrdila o dedovanju ne izvajajo sodne funkcije, kar mora preveriti predložitveno sodišče. Vendar mora predložitveno sodišče ugotoviti, ali ti notarji delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod njegovim nadzorom, in jih je zato mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu te določbe.

Tretje vprašanje

57 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je, če bi ugotovilo, da je litovske notarje mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu Uredbe št. 650/2012, potrdilo o dedovanju, ki ga izdajo, mogoče šteti za „odločbo“ v smislu člena 3(1)(g) Uredbe št. 650/2012, in ali lahko ti notarji za izdajo tega potrdila uporabijo pravila o pristojnosti iz poglavja II te uredbe.

58 V skladu s členom 3(1)(g) Uredbe št. 650/2012 „odločba“ pomeni vsako odločbo v dednih zadevah, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana.

59 Iz te določbe izhaja, da je edini pogoj, ki ga ta uredba določa za to, da je neki akt mogoče opredeliti za „odločbo“, to, da ga izda „sodišče“ v smislu člena 3(2) navedene uredbe.

60 Zato, če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da je litovske notarje mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu člena 3(2) Uredbe št. 650/2012, bi bilo mogoče potrdilo o dedovanju, ki ga izda eden od teh notarjev, opredeliti kot „odločbo“ v smislu člena 3(1)(g) te uredbe.

61 Sodišče je glede pravil o pristojnosti presodilo, da Uredba št. 650/2012, zlasti člen 4 te uredbe, določa mednarodno pristojnost glede postopkov v zvezi z ukrepi, ki se nanašajo na celotno dedovanje, kot je med drugim izdaja nacionalnih potrdil o dedovanju, ne glede na pravdno ali nepravdno naravo teh postopkov, kot izhaja tudi iz uvodne izjave 59 te uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, točki 44 in 45).

62 Iz uvodne izjave 22 Uredbe št. 650/2012 izhaja, da kadar notarji izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, zanje veljajo pravila o pristojnosti iz poglavja II te uredbe, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb iz poglavja IV te uredbe.

63 Glede na zgoraj navedeno je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(1)(g) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da je litovske notarje mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu te uredbe, bi bilo potrdilo o dedovanju, ki ga izdajo, mogoče šteti za „odločbo“ v smislu te določbe, tako da bi lahko ti notarji za njegovo izdajo uporabili pravila o pristojnosti iz poglavja II navedene uredbe.

Četrto vprašanje

64 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem sprašuje, ali je treba člena 4 in 59 Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da lahko notar države članice, ki ga ni mogoče opredeliti za „sodišče“ v smislu te uredbe, ne da bi uporabil splošna pravila o pristojnosti iz navedene uredbe, izdaja potrdila o dedovanju, in ali je ta potrdila treba šteti za „javne listine“ v smislu člena 3(1)(i) iste uredbe, ki imajo učinke v drugih državah članicah.

65 Natančneje, predložitveno sodišče s prvim delom tega četrtega vprašanja sprašuje, ali so litovski notarji, če jih ne bi bilo mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu Uredbe št. 650/2012, za zagotovitev enotnosti dedovanja vezani na pravila o pristojnosti iz določb poglavja II Uredbe št. 650/2012, naslovljenega „Pristojnost“, in ali morajo pred izdajo nacionalnega potrdila o dedovanju določiti, katera sodišča bi bila po potrebi pristojna v skladu z navedenimi določbami.

66 V zvezi s tem je iz uvodne izjave 22 Uredbe št. 650/2012 jasno razvidno, da kadar notarji ne izvajajo sodne funkcije, niso vezani na pravila o sodni pristojnosti.

67 Poleg tega je Sodišče že razsodilo, da člen 4 te uredbe določa mednarodno pristojnost sodišč držav članic glede postopkov v zvezi z ukrepi, ki se nanašajo na celotno dedovanje (sodba z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, točka 44). Nesodni organi pa niso vezani na določbe poglavja II Uredbe št. 650/2012 glede pravil o pristojnosti.

68 Zato je treba navesti, da če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da litovskih notarjev ni mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu člena 3(2) Uredbe št. 650/2012, za te notarje ne bi veljala pravila o sodni pristojnosti iz Uredbe št. 650/2012 in zato ne bi smeli v skladu z določbami poglavja II te uredbe določiti, katera sodišča bi bila po potrebi pristojna za odločanje.

69 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 79 sklepnih predlogov, načelo enotnosti dedovanja ni absolutno. Uredba št. 650/2012 se nanaša na položaj, v katerem so organi več držav članic vključeni v obravnavanje istega dedovanja. Iz člena 13 te uredbe je razvidno, da ta priznava, da kadar imajo dediči ali volilojemniki običajno prebivališče v državi članici, ki ni tista, v kateri se obravnava ali se bo obravnavalo dedovanje, lahko organi države članice njihovega običajnega prebivališča sprejmejo izjave o dedovanju. To je v skladu s ciljem navedene uredbe, ki je v olajšanju življenja dedičev in volilojemalcev, kot je razvidno iz uvodne izjave 32 iste uredbe.

70 Tej razlagi ne nasprotuje člen 64 Uredbe št. 650/2012, ki se nanaša na izdajo evropskega potrdila o dedovanju, v katerem je natančno določeno, da se pravila o pristojnosti iz členov 4, 7, 10 in 11 te uredbe ne uporabljajo le za sodišča v smislu člena 3(2) navedene uredbe, temveč tudi za druge organe, ki so v skladu z nacionalnim pravom pristojni za obravnavanje dednih zadev. Za evropsko potrdilo o dedovanju, uvedeno z Uredbo št. 650/2012, namreč velja avtonomna pravna ureditev, vzpostavljena z določbami iz poglavja VI te uredbe (sodba z dne 21. junija 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, točka 46).

71 Predložitveno sodišče se poleg tega v okviru drugega dela četrtega vprašanja sprašuje o opredelitvi nacionalnega potrdila o dedovanju kot „javne listine“ v smislu člena 3(1)(i) Uredbe št. 650/2012 in o njegovih učinkih.

72 V členu 3(1)(i) Uredbe št. 650/2012 je „javna listina“ opredeljena kot listina v dedni zadevi, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost, prvič, se nanaša na podpis in vsebino javne listine in, drugič, jo je ugotovil javni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora.

73 Poleg tega je iz uvodne izjave 62 te uredbe razvidno, da bi bilo treba sprejeti avtonomno razlago pojma „verodostojnost“, s katero bi se odgovorilo na mnoge elemente, zlasti o pristnosti listine, zahtevah glede obličnosti za listino, pooblastilih organa, ki sestavi listino, in postopku, po katerem se listina sestavi. Verodostojnost bi morala vključevati tudi dejstva, ki jih v javno listino zapiše zadevni organ, kot je dejstvo, da sta se navedeni stranki določenega dne sestali v prisotnosti navedenega organa in podali izjave, navedene v njej.

74 Predložitveno sodišče mora ugotoviti, ali so vsi ti elementi izpolnjeni. Čeprav je to sodišče edino pristojno za presojo dejstev iz postopka v glavni stvari in za razlago nacionalne zakonodaje, je Sodišče, ki mora nacionalnemu sodišču v okviru predhodnega odločanja dati koristne odgovore, vseeno pristojno dati napotila na podlagi spisa, ki ga ima na voljo.

75 V obravnavani zadevi je, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 87 sklepnih predlogov, potrdilo o dedovanju v skladu z nacionalnim pravom javna listina in notarji, kot je razvidno iz člena 26 zakona o notariatu, lahko izdajajo potrdila o dedovanju, ki vsebujejo elemente, ki se štejejo za ugotovljene.

76 Ob preverjanjih, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, se torej zdi, da potrdilo o dedovanju, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, izpolnjuje pogoje iz člena 3(1)(i) Uredbe št. 650/2012.

77 Če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da je to potrdilo javna listina v smislu navedene določbe, je treba glede na njene učinke, prvič, navesti, da je iz člena 59(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 650/2012 razvidno, da imajo javne listine, sestavljene v eni državi članici, v drugi državi članici enako dokazno moč kot v državi članici izvora ali najbolj primerljive učinke. V zvezi s tem je v uvodni izjavi 61 te uredbe jasno navedeno, da bi bilo treba pri določanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici ali njenih najbolj primerljivih učinkov upoštevati vrsto in obseg dokazne moči javne listine v državi članici izvora. Zato bo dokazna moč javne listine v drugi državi članici odvisna od prava države članice izvora.

78 Poleg tega je mogoče v skladu s členom 59(1), drugi pododstavek, Uredbe št. 650/2012 za uporabo javne listine v drugi državi članici zaprositi organ, ki jo je sestavil v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, ki ustreza obrazcu iz Priloge 2 k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o obrazcih iz Uredbe (EU) št. 650/2012 (UL 2014, L 359, str. 30).

79 Drugič, v skladu s členom 60(1) Uredbe št. 650/2012 se javna listina, ki je izvršljiva v državi članici izvora, v skladu s postopkom iz členov od 45 do 58 navedene uredbe razglasi za izvršljivo v drugi državi članici.

80 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člena 4 in 59 Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da lahko notar države članice, ki ga ni mogoče opredeliti za „sodišče“ v smislu te uredbe, ne da bi uporabil pravila o splošni pristojnosti iz navedene uredbe, izdaja nacionalna potrdila o dedovanju. Če predložitveno sodišče ugotovi, da ta potrdila izpolnjujejo pogoje iz člena 3(1)(i) iste uredbe in jih je zato v smislu te določbe mogoče šteti za „javne listine“, imajo ta potrdila v drugih državah članicah učinke, ki jih imajo javne listine na podlagi člena 59(1) in člena 60(1) Uredbe št. 650/2012.

Šesto vprašanje

81 Predložitveno sodišče s šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člene 4, 5, 7 in 22 Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da je mogoče na podlagi volje zapustnika in dogovora med njegovimi dediči določiti sodišče, pristojno na področju dedovanja, in uporabiti dedno pravo države članice, ki se razlikujeta od sodišča in prava, ki bi izhajali iz uporabe meril, določenih v tej uredbi.

82 Glede določitve sodišča, pristojnega na področju dedovanja, je treba navesti, da člen 4 Uredbe št. 650/2012 določa splošno pravilo, v skladu s katerim so sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče, pristojna za odločanje o celotnem dedovanju, medtem ko člen 5(1) te uredbe vsebuje določbe, ki odstopajo od tega splošnega pravila, in dopušča možnost, da se stranke zapuščinskega postopka lahko dogovorijo, da so pristojna sodišča države članice, ki ni država, ki bi izhajala iz uporabe meril, določenih v tej uredbi.

83 Stranke postopka se lahko v skladu s členom 5(1) Uredbe št. 650/2012 dogovorijo, da imajo sodišča države članice, katere pravo je zapustnik izbral za urejanje dedovanja po njem, v skladu s členom 22 te uredbe izključno pristojnost za odločanje o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na dedovanje.

84 Člen 5(2) in člen 7 Uredbe št. 650/2012 določata obličnostne zahteve, ki morajo biti izpolnjene za veljavnost dogovora o izbiri sodišča. Iz člena 5(2) in člena 7(b) te uredbe je zlasti razvidno, da mora biti ta sporazum sklenjen v pisni obliki, datiran in podpisan s strani strank postopka, oziroma da morajo te stranke izrecno sprejeti pristojnost sodišča, ki je začelo postopek, kot je določeno v členu 7(c) navedene uredbe.

85 V obravnavani zadevi sicer iz spisa, ki je na voljo Sodišču, ni razvidno, da sta se stranki zapuščinskega postopka dogovorili v skladu z zgoraj navedenimi zahtevami, da bi izključno pristojnost prenesli na litovska sodišča, vendar predložitveno sodišče navaja, da se je zapustničin preživeli zakonec, nemški državljan, ki je v času njene smrti prebival v Nemčiji, s tako pristojnostjo strinjal.

86 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 121 sklepnih predlogov, mora predložitveno sodišče ugotoviti, ali je taka izjava iz postopka v glavni stvari lahko podlaga za prenos pristojnost v smislu člena 7(c) Uredbe št. 650/2012.

87 Poleg tega je treba spomniti, da – kot izhaja iz uvodne izjave 29 Uredbe št. 650/2012 – se te ne sme razlagati tako, da se strankam preprečuje, da dedovanje sporazumno uredijo zunaj sodišč v državi članici, ki so jo izbrale, če je to mogoče po pravu te države članice, tudi če pravo, ki se uporablja za dedovanje, ni pravo te države članice.

88 Glede vprašanja, ali je na podlagi volje zapustnika in dogovora med njegovimi dediči mogoče uporabiti dedno pravo države članice, ki ni država, ki naj bi izhajala iz uporabe meril, določenih v Uredbi št. 650/2012, je treba navesti, da lahko oseba v skladu s členom 22(1), prvi pododstavek, te uredbe, naslovljenim „Izbira prava“, za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. Poleg tega ta člen 22(2) natančno določa, da se mora izbira prava izrecno navesti v izjavi, ki ima obliko razpolaganja za primer smrti ali pa izhajati iz določil takšnega razpolaganja.

89 Člen 22(2) Uredbe št. 650/2012 je treba, kot je Komisija navedla v svojem pisnem stališču, razlagati glede na uvodno izjavo 39 te uredbe, v skladu s katero bi morala izbira prava izhajati iz določil razpolaganja za primer smrti, med drugim, če je zapustnik navedel točno določene določbe iz prava države, katere državljan je.

90 V obravnavani zadevi bi bilo lahko litovsko pravo, glede na to, da je to pravo države članice, katere državljanstvo je imela zapustnica ob svoji smrti, veljavna izbira v skladu s členom 22(1) Uredbe št. 650/2012. V zvezi s tem mora predložitveno sodišče v skladu s členom 22(2) te uredbe preveriti, ali taka izbira izhaja iz besedila oporoke iz postopka v glavni stvari.

91 Poleg tega je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da je bila navedena oporoka sestavljena 4. julija 2013 v Litvi, pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 650/2012, in da je zadevna oseba umrla po 17. avgustu 2015, to je po datumu začetka veljavnosti pravil iz te uredbe. Tako so lahko v skladu z odstavkom 1 člena 83 Uredbe št. 650/2012 upoštevne tudi prehodne določbe iz tega člena.

92 Odstavek 2 člena 83 navedene uredbe se nanaša na primere, v katerih je zapustnik pred 17. avgustom 2015 izbral pravo, ki se uporablja za dedovanje po njem. Cilj te določbe je, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 102 sklepnih predlogov, ohranitev volje oporočitelja in mora ta izbira, da bi bila veljavna, izpolnjevati pogoje iz navedene določbe. Odstavek 4 tega člena pa ureja primere, v katerih razpolaganje za primer smrti ne vsebuje take izbire.

93 Natančneje, če je bilo razpolaganje za primer smrti napravljeno pred 17. avgustom 2015 v skladu s pravom, ki bi ga zapustnik lahko izbral v skladu s to uredbo, se v skladu z navedenim odstavkom 4 šteje, da je bilo to pravo izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje.

94 V obravnavani zadevi se uporablja ta določba, ker je bila na eni strani oporoka iz postopka v glavni stvari sestavljena pred 17. avgustom 2015 in bi bilo lahko na drugi strani litovsko pravo izbrano v skladu s členom 22(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 650/2012, saj je imela zapustnica v času sestave te oporoke litovsko državljanstvo. Zato se šteje, da je bilo to pravo, v skladu s katerim je bila sestavljena navedena oporoka, izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje iz postopka v glavni stvari.

95 V zvezi s tem je treba na koncu opozoriti, da so v skladu z uvodno izjavo 27 te uredbe pravila zadnjenavedene zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje nacionalno pravo.

96 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na šesto vprašanje odgovoriti, da je treba člene 4, 5, 7, 22 ter člen 83(2) in (4) Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da sta lahko volja zapustnika in dogovor med njegovimi dediči podlaga za določitev pristojnega sodišča v dednih zadevah ter za uporabo dednega prava države članice, ki ni država, ki bi izhajala iz uporabe meril, določenih v tej uredbi.

Stroški

97 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Uredbo št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju je treba razlagati tako, da položaj, v katerem zapustnik, državljan države članice, na dan svoje smrti prebiva v drugi držav članici, vendar ni prekinil svojih povezav s prvo od teh držav članic, v kateri je premoženje, ki sestavlja njegovo zapuščino, medtem ko imajo njegovi dediči prebivališče v obeh državah članicah, spada pod pojem „dedovanje s čezmejnimi posledicami“. Zadnje običajno prebivališče zapustnika v smislu te uredbe mora organ, ki obravnava dedovanje, določiti v eni sami od navedenih držav članic.**

2. **Člen 3(2) Uredbe št. 650/2012 je treba razlagati tako, da litovski notarji pri izdaji nacionalnega potrdila o dedovanju ne izvajajo sodne funkcije, kar mora preveriti predložitveno sodišče. Vendar mora predložitveno sodišče ugotoviti, ali ti notarji delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod njegovim nadzorom, in jih je zato mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu te določbe.**

3. **Člen 3(1)(g) Uredbe št. 650/2012 je treba razlagati tako, da če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da je litovske notarje mogoče opredeliti za „sodišča“ v smislu te uredbe, bi bilo potrdilo o dedovanju, ki ga izdajo, mogoče šteti za „odločbo“ v smislu te določbe, tako da bi lahko ti notarji za njegovo izdajo uporabili pravila o pristojnosti iz poglavja II navedene uredbe.**

4. **Člena 4 in 59 Uredbe št. 650/2012 je treba razlagati tako, da lahko notar države članice, ki ga ni mogoče opredeliti za „sodišče“ v smislu te uredbe, ne da bi uporabil pravila o splošni pristojnosti iz navedene uredbe, izdaja nacionalna potrdila o dedovanju. Če predložitveno sodišče ugotovi, da ta potrdila izpolnjujejo pogoje iz člena 3(1)(i) iste uredbe in jih je zato v smislu te določbe mogoče šteti za „javne listine“, imajo ta potrdila v drugih državah članicah učinke, ki jih imajo javne listine na podlagi člena 59(1) in člena 60(1) Uredbe št. 650/2012.**

5. **Člene 4, 5, 7, 22 ter člen 83(2) in (4) Uredbe št. 650/2012 je treba razlagati tako, da sta lahko volja zapustnika in dogovor med njegovimi dediči podlaga za določitev pristojnega sodišča v dednih zadevah ter za uporabo dednega prava države članice, ki ni država, ki bi izhajala iz uporabe meril, določenih v tej uredbi.**

Podpisi